

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

De Aristocratia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

O E C O N O M I A O R A T I O N I S.

I. Præcept & concisa sententia contra *μωραρχίαν*, cuius ratio duplex offertur in genere. Vna utilitatem spectat, altera voluptatem.

II. Primò dissuadet à recentibus exemplis *Cambyſis & Smerdis*, quorum contumelia, cui tandem ignota?

Potentia nimia iniuriosa.

III. A natura regni, magnum nequitia irritermentum, nimia potentia. Quod non potest, vult posse, qui nimium potest. *Es ferme duo regum*

morbi, contumelia, & invidia. Hæc (inquis) exorta mollitia, & bonorum affluentia, illa ex metu, & insatiabili ambitionis cupiditate. Hinc alia, iniqua vitiorum pestes oriuntur.

IV. *Antipodesis status popularis*, in qua (inquis) nomen blandum, criminum exitium, moderatio prudens, & mansuetudo, ex consiliorum omnium conficiatione.

O R A T I O M E G A B Y S I.

Ex eodem Herodoto.

Argumentum.

Sententiam dixit in eodem consilio *Megabyſus*, placere quæ sibi ostendit quod superiori sententia regnum videbat abrogari; sed nequaquam sibi probari, quod rerum summam ad populum deferret, eiq; generi paucorum dominatum antepone.

D E A R I S T O C R A T I A

ΤΑ μὲν Οράνης εἶπε, τυραννίδα πᾶσαν, λέ- λέχθαι καὶ καὶ γὰρ ταῦτα. τὰ δὲ εἰς τὸ πλῆθος ἀναγε φέρειν τὸ κράτος, γνώμης τ' ἀρίστης ἡμάρτηκε· ὁμίλη γὰρ ἀρχὴν οὐδὲν ἔστι αἰνετώτερον, οὐδὲν ὑπερικώτερον, καὶ τυραννὴς ὑβρίσφι γοντες ἀνδρας, ἐς δὴ μὴ ἀκολάστῳ ὕβριν πεσείη, ἐπὶ οὐδ' αὖ μῶς ἀνασχετόν. ὁ μὲν γὰρ εἰς ποικίη, γυνώσκων ποικίη τῶν ἐπιγνώσκων ἐπὶ, καὶ γὰρ ἂν γινώσκαι δεοῦτ' ἐδιδάχθη, οὐτε οἶδε καλὸν οὐδέ μ, οὐδὲ οἰσῆσιν; ὡς λέει τε ἐμπροσθεν πᾶ πρὶ γινώσκων ἀνευ νόου, χειμάρροιο ποταμῶν ἡμεῶν: ἡμῶν μὲν γὰρ οἱ ἰέρουσι κρατὸν νοέει, οὗτοι κρατὸν ἡμῶν δὲ ἀνδρῶν τ' ἀρίτων ἐπιλέξαντες ὁμιλίην, τὸ πρῶτον περιθειόμενοι τὸ κράτος. οὐ γὰρ δὲ τῆστοι, καὶ αὐτοὶ ἐνοσόμεθα, ἀρίτων δὲ ἀνδρῶν καὶ ἀρίτων βουλευόμεθα γινώσκων.

EA quidem quæ Oranes, ad abolendum vitium dominatum, pertinentia dixit, à me quoque dicta sunt: sed quod ad summam rerum populo deferendam hortatur, in eo certe ab optima aberravit sententia. Furili enim multitudine nihil est amentius, nihil est insolentius: atqui nos, dum tyranni insolentiam fugimus, in populi perulantis insolentiam incidere, omnino intolerabile fuerit. Ille enim, si quid facit, quid faciat intelligit, ac hic nulla intelligentia præditus est. Ecqua enim præditus esse possit, qui neque edoctus est, neque quicquam eorum, quæ honesta sunt, aut sibi convenientia, cognitum habet? Sed in negotia, que gerenda sunt, irruens, ea sine vilo consilio protrudit, torrenti similis. Quamobrem, qui Persis male consultum cupiunt, ij popolare imperium experiantur. At nos præstantissimorum virorum delecto cœtu, imperium illis tradamus. In eorum enim & ipsi numero erimus. Ac profecto, ut præstantissimorum præstantissima consilia sint, rationi consentaneum est.

O E C O

OECONOMIA ORATIONIS.

16. Dissuadet à natura populi, qui est δόλιμα χυρ-
ρῆστικον ζῷον, animal morosum, intractabile,
præceptis, inops consilii, torrentis fluvio simile. Plato

etiam definit, animal, δόλιμα χυρ-
ρῷον, animal inuidum, crudele, iugo disciplina exolu-
tum.

ORATIO DARI.

Ex eodem ibidem.

Argumentum.

Tertio loco sententiam dixit Darius, qua regium Imperium probat. Præstare enim alijs graui-
tate, stabilitate, commoditate regenda reipublica.

PRO REGNO.

Μοι τὰ μὲν εἶπε Μεγαβύζης, ἐς τὸ πλῆ-
θος ἔχοντα, δοκεῖ ὀρθῶς λέγειν· τὰ δὲ ἐς
ὀλιγαρχίαν, ὅτε ὀρθῶς, πρῶτον γὰρ προ-
κειμένων, καὶ πάντων τῶν ἀρίστων ὄντων, δὴ
μὴ τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίας, καὶ μοναρχίας, πολ-
λῶν τούτων προίχεται λέγειν. ἀνδρῶς γὰρ ἐνὸς τῶν ἀ-
ρίστων οὐδὲν ἀμεινόν ἀν φαίνειν. γνώμη γὰρ τοιαύ-
τη χρεώδης· ἔστι βασιλεὺς ἂν ἀμείων· τῶν
πληθύνων, σιγατοῦ ἂν βεβλήματα ἐπὶ δυσμε-
νεῶν ἀνδρῶν· ἴστω μάστιγα.

Εν δὲ ὀλιγαρχίᾳ, πολλοὶ αἰρετὴν ἐπα-
σχέσει ἐς τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλεῖ
ἐγγίνεσθαι· αὐτῶν γὰρ ἕκαστος βυβλόμενος
κορυφαῖος εἶται, γνώμησι τε νικᾷ. ἔχθρα
μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνεύονται, καὶ ἄλλοις
ἐγγίνονται, ἐκ δὲ τῶν εἰσέσεων φόνος· ἐκ τῶν φόνων
ἀπέδη ἐς μοναρχίαν. καὶ τὸ τῶν δει-
δῆτων ἴσον ἐστὶ τῶν ἀριστων. δὴ μὴ τε αὐτῶν ἀρ-
χόντων ἀδύνατα, μὴ αὐτῶν ἐγκρίτητα ἐγγίνεσθαι
κατόνη· τοίνυν ἐγγενεσθῆναι ἐς τὰ κοινὰ,
ἔχθρα μὲν ὅτε ἐγγίνονται τοῖσι, φιλίαν δὲ ἰσχυ-
ροῦ. αἱ γὰρ ἐγκρίτητες τὰ κοινὰ, συγκρούσαν-
τες παύσει. τῶν δὲ τοιαύτων γίνεται, ἐς δὲ ἀν-
τιπρῶτος ἐς τὸ δῆμον, ταῦς τοιαύτους παύσει,
ἐκ τῶν αὐτῶν, διαμάχεται αὐτῶν ἢ ὑπὸ τῶν δῆ-
μων. διαμάχεται δὲ αὐτῶν ἐν ἐπὶ μόν-

AT mihi, quæ Megabyzus de statu domi-
natus popularis dixit, recte dicta esse vi-
dentur: At quæ de paucorum dominatu,
non item. Si enim tres proponantur status,
quorum vnusquisque suo in genere sit præ-
stantissimus, dominatus populi, paucorum do-
minatus, & vnus, hunc longè antecellere di-
co: viri enim quopiam optimo nihil vtilius
comperiri queat. Eo siquidem animo prædi-
tus, populo ita præterit, vt in nullam reprehensionem incurrat, & consilia hostis minime enuntientur.

At verò paucorum in dominatu, quum in
commune singuli virtutis suæ specimen ede-
re conantur, tunc graues inimicitia concipiū-
tur, dum enim quisque caput esse, & primum
suam sententiam locum obtinere cupit, in
graues inimicitias incidunt, ex quibus sedi-
tiones oriuntur, ex his autem homicidia: tan-
demque per hæc, ad vnus dominatum deueni-
tur, vnde hunc statum longè esse præstan-
tissimum apparet. Nam contra, si penes popu-
lum sit imperium, fieri nullo modo potest,
quin interueniat improbitas. At quum admi-
nistratiōi reipublicæ interuenit improbitas,
non inimicitia, sed firmæ amicitia gignun-
tur. Quoniam, qui se improbè in Reipublicæ
administratiōe gerunt, alij aliorum im-
probitatem celant. Id autem tantisper fit,
dum aliquis potestatem in populum adeptus,
tales homines comperuerit. Quas ob-
res.

Aristocrati-
a vitia.